

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

1. Tervishoiu kogukulude arvutamise skeem ja kasutatud andmeallikad

Tervishoiu kogukulude arvestamine käesolevas töös, nagu ka juba kahel eelneval aastal toimus vastavalt OECD metoodikas kasutatava **skeemi** alusel:

ICHA kood

HC.1 – HC.4	Isiku tervishoiu teenused
HC.5	Ambulatoorsetele patsientidele määratavad meditsiinitooted
TPHE	Isiku tervishoiu kogukulud (=HC1 +...HC.5)
HC.6	Preventsioon ja elanikkonna tervishoid
HC.7	Tervishoiu administreerimine ja tervisekindlustus
TCHE	Tervishoiu jooksvad kulud kokku (=HC1 +...+ HC7)
Invest	Investeeringud
THE	Tervishoiu kogukulud (=TCHE + Invest)

Antud skeemi kohaselt toimub tervishoiu kulude arvestus vastavalt tervishoiu funktsioonidele HC.1 – HC.4 (isiku tervishoiu teenused), millele on lisatud funktsioon HC.5 (ambulatoorsetele patsientidele määratavad meditsiinitooted). Funktsioonid HC.1 – HC.5 iseloomustavad isiku tervishoiu kogukulusid. Kui nendele juurde liita HC.6 (preventsioon ja elanikkonna tervishoid) ja HC.7 (tervishoiu administreerimine ja tervisekindlustus), saame tervishoiu jooksvad kulud. Lisades viimastele veel investeeringud e kapitalikulud (HC.R.1), saamegi tervishoiu kogukulud. Tervishoiu kogukulude tabeli (vt tabel 3) allosas on eraldi plokina ära toodud tervishoiuga seotud funktsioonid HC.R.2 – HC.R.7, mille kulused OECD metoodika järgi aga ei lisata tervishoiu kogukuludele.

Tervishoiu kogukulude arvestamise peamiste **andmeallikatena** on kasutatud Eesti Haigekassa kohustusliku ravikindlustuse eelarve vahendite laekumise ja kasutamise finantsaruannet, Rahandusministeeriumi riigieelarve ja kohalike omavalitsuste eelarvete täitmise aastaaruandeid, teiste ministeeriumide tervishoiukulutuste andmeid, Finantsinspektsiooni, “Medicoveri”, Ravimiameti, Tervisekaitseinspektsiooni ja Statistikaameti (leibkonna sissetulekute ja kulutuste uuring, taastusravi) andmeid ning Sotsiaalministeeriumi erinevate osakondade andmeid.

2. Tervishoiu jooksvate ja kogukulude arvestuse 2001. aasta analüüs

2.1. Tervishoiu jooksvate kulude finantseerimise allikad

Tabelis 1 (lk 27) on toodud 2001. aasta jooksvad kulutused tervishoiule teenuste pakkujate HP.1 – HP.6 ja finantseerimise allikate HF.1 – HF.3 lõikes.

2001. aasta jooksvad kulutused tervishoiule moodustasid kokku 5 283,5 miljonit krooni, mis oli 248 miljonit krooni e 4,9% võrra rohkem kui 2000. aastal.

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Finantseerimise **põhilised allikad** tervishoius olid:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
üldvalitsus	3 837 965	76,2	4 095 411	77,5
erasektor	1 196 653	23,8	1 188 064	22,5
välismaailm	900	0,02	-	-
kokku	5 035 518	100,0	5 283 475	100,0

1) Üldvalitsus oli peamine tervishoiu jooksvate kulutuste finantseerimise allikas nii 2000. kui 2001.aastal. Võrreldes eelneva aastaga suurenesid üldvalitsuse arvel tehtavad kulutused 257,4 miljoni krooni e 6,7 % võrra.

Üldvalitsus jagunes omakorda:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
keskvalitsus	354 641	9,2	395 132	9,6
kohalik omavalitsus	87 237	2,3	113 103	2,8
sotsiaalkindlustusfondid	3 396 087	88,5	3 587 176	87,6
kokku	3 837 965	100,0	4 095 411	100,0

Keskvalitsuse ehk riigieelarvest finantseeritavad kulutused tervishoiule moodustasid 9,6% üldvalitsuse kulutustest ehk 7,5% tervishoiu jooksvatest kulutustest. Riigieelarvest tehtavad kulutused suurenesid 2001. aastal võrreldes eelneva aastaga 40,5 miljoni krooni e 11,4% võrra. Kulutuste kasv toimus põhiliselt Sotsiaalministeeriumi kulutuste kasvu arvel (40,3 miljoni krooni e 12,3% võrra). Kulutuste kasv toimus ka Keskkonnaministeeriumis (27,4 korda), kus ravimite kulu jäi eelmise aasta tasemele, kuid lisandusid kulutused dosimeetrilisele kontrollile. 2001. aasta kulutustes on esmakordselt kajastatud Rahandusministeeriumi kaudu hasartmängumaksust finantseeritavad tervishoiule suunatud projektid. Riigieelarve kulutused jagunesid järgmiste ministeeriumide vahel:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
Sotsiaalministeerium	328 625	92,7	368 930	93,4
Kaitseministeerium	14 611	4,1	12 882	3,3
Justiitsministeerium	4 998	1,4	4 861	1,2
Siseministeerium	4 013	1,1	3 095	0,8
Haridusministeerium	1 856	0,5	2 042	0,5
Teede- ja Sideministeerium	478	0,1	451	0,1
Keskkonnaministeerium	45	0,01	1 233	0,3
Kultuuriministeerium	15	0,005	126	0,03
Rahandusministeeriumi kaudu hasartmängumaksust finantseeritavad projektid	1 512	0,4
Kokku	354 641	100,0	395 132	100,0

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Keskvalitsuse kulutustest moodustasid suurima osa Sotsiaalministeeriumi ja tema hallatavate asutuste kulutused – 93,4%, mis jagunesid pakkujate lõikes järgmiselt:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
haiglad	87 493	26,6	86 847	23,6
sh toetus ravikindlustuseta isikutele	71 955	21,9	77 073	20,9
ambulatoorse ravi pakkujad	123 603	37,6	139 820	37,9
sh toetus kiirabile	122 521	37,3	139 520	37,8
jaemüük ja teised meditsiinitoodete pakkujad	34 403	10,5	38 705	10,5
sh ravimid, med. aparatuur	11 212	3,4	13 496	3,7
proteesid jm abivahendid	23 191	7,1	25 209	6,8
rahvatervise programmid ja administreerimine	22 628	6,9	28 913	7,8
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	60 498	18,4	74 645	20,2
kokku	328 625	100,0	368 930	100,0

Sotsiaalministeeriumi kuludest suurenesid kõige enam kulutused kiirabile (kasv 17 miljonit krooni e 13,9%). Rahvatervise programmide kulutused suurenesid 6,3 miljoni krooni e 27,9% võrra ja toetus ravikindlustuseta isikutele 5,1 miljoni krooni e 7,1% võrra.

Kohalike omavalitsuste eelarvetest finantseeritavad kulutused tervishoiule moodustasid 2,8% (2000.a. - 2,3%) üldvalitsuse kulutustest ehk 2,1% (2000.a. – 1,7%) tervishoiu jooksvatest kulutustest. Kohalike omavalitsuse eelarvetest tehtavad kulutused suurenesid 2001. aastal võrreldes eelneva aastaga 25,9 miljoni krooni e 29,7% võrra. Kulutuste kasv toimus põhiliselt administreerimise (20,4 miljonit krooni e 2,6 korda) ja haiglate (10,1 miljonit krooni e 25,7%) kulutuste kasvu arvel. Kohalike omavalitsuste kulutused realiseeriti pakkujate lõikes põhiliselt läbi haiglate - 43,7% (2000.a. – 45,1%) ja ambulatoorse ravi pakkujate – 23,6% (2000.a. – 36,7%).

Sotsiaalkindlustusfondide, st Eesti Haigekassa (edaspidi Haigekassa) kulutused tervishoiule moodustasid suurima osa üldvalitsuse kulutustest – 87,6% (2000.a. – 88,5%) ja ühtlasi üldse suurima osa tervishoiule tehtud jooksvatest kulutustest – 67,9% (2000.a. – 67,4%). Haigekassa eelarvest tehtavad kulutused suurenesid 2001. aastal võrreldes eelneva aastaga 191,1 miljoni krooni e 5,6% võrra. Eesti tervishoiu suurimaks finantseerijaks on seega tööandjad, kes tasuvad töötajatele makstud palgalt ja muudelt tasudelt sotsiaalmaksu, mis laekub läbi Maksuameti Haigekassale.

Haigekassa kulutuste finantseerimine teenuste pakkujate lõikes toimus järgmiselt:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
haiglad	1 698 123	50,0	1 394 707	38,9
ambulatoorse ravi pakkujad	1 077 681	31,7	1 381 970	38,5
jaemüük ja teised meditsiinitoodete pakkujad	484 341	14,3	675 125	18,8
sh apteegid (soodusravimid + tsentraalselt ostetud)	473 954	14,0	662 132	18,5
rahvatervise programmid ja administreerimine	66 051	1,9	57 585	1,6
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	69 891	2,1	77 789	2,2
kokku	3 396 087	100,0	3 587 176	100,0

Suurem osa sotsiaalkindlustuse rahast kulutati läbi haiglate ja ambulatoorse ravi pakkujate. Siinjuures haiglaravi kulutused on vähenenud 303,4 miljoni krooni e 17,9% võrra. Ambulatoorse ravi kulutused on aga vastavalt suurenenud 304,3 miljoni krooni e 28,2% võrra. Siin võib tõdeda, et raviasutused on suutnud enam osutada raviteenuseid ambulatoorselt, inimesi mitmepäevasele haiglasse viibimisele võtmata. Tervikuna on arstiabi kättesaadavuse parandamise tingimuseks piiratud rahaliste ressursside juures perearst töö tõhustamine, haiglaravi keskmise kestuse vähendamine ning suurema tähelepanu pööramine ambulatoorse e haiglavälise kirurgia arendamisele.

Haigekassa kulutuste suurenemine pakkujate lõikes toimus peamiselt soodusravimite ja tsentraalselt ostetud ravimite kasvu (kasv 188,2 miljonit krooni e 39,7%) arvel. Soodusravimite kulu kasv oli tingitud 2001. aastal laienenud ravimisoostustest tõttu mitme haigusrühma ja mitme uue kompenseeritava ravimi näol. Sellega kaasnes kindlustatute kulutuste vähenemine rea ravimite ostmisel. Näiteks südamehaigusi, närvihaigusi, psüühilisi haigusi, seedetrakti haigusi põdevatele isikutele vähenes rea nende haiguste raviks kasutatavate ravimite ostmisel kindlustatu omaosalus. Kulutuste tõus oli tingitud ka ravimihindade üldisest tõusust ning lisaks sellele lisandus 2001. aasta algusest ravimitele 5%-line käibemaks.

Tsentraalselt soetatavate ravimite raames rahastati riigihangete või üksikjuhtudena patsientidele nende haiguse tõttu vajalikke väga kalleid ravimeid, mis reeglina ei ole isegi apteekides jaemüügis oma kõrge hinna ning vähese tarbimise tõttu. Ravikuuri maksumused ühele inimesele olid vahemikus 10 tuhat kuni 195 tuhat krooni kuus. Tsentraalsete ravimite jaotus toimus läbi nn kõrgema etapi raviasutuste kindlatel näidustustel. Näiteks osteti 2001. aastal ravimeid hematoloogiliste, nefrooloogiliste, gastroenteroloogiliste, reumatoloogiliste, neurooloogiliste, endokrinoloogiliste, günekoloogiliste ja urooloogiliste patsientide raviks.

2) Erasektori osatähtsus tervishoiu jooksvate kulutuste finantseerimisel oli **22,5%** (2000.a. – 23,8%). Võrreldes eelneva aastaga vähenesid kulutused 8,6 miljoni krooni e 0,7% võrra.

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Erasektoris tehtud kulutused jagunesid omakorda:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
erakindlustus	49 094	4,1	57 134	4,8
leibkonnad	1 015 465	84,9	1 005 830	84,7
korporatsioonid	132 094	11,0	125 100	10,5
kokku	1 196 653	100,0	1 188 064	100,0

Erakindlustuse all on mõeldud töötajatele tööandja poolt tehtavat kindlustust, selle osatähtsus erasektori kulutustest moodustas vastavalt 4,8% ja 4,1%. Erakindlustuse kulutused suurenesid 2001. aastal võrreldes eelneva aastaga 8,1 miljoni krooni e 16,4% võrra.

Leibkondade osatähtsus oli erasektori kulutustest kõige suurem (84,7%), moodustades 19% (2000.a. - 20,2%) tervishoiu jooksvatest kulutustest.

Statistikaameti poolt läbiviidava leibkonna sissetulekute ja kulutuste uuringu alusel moodustasid leibkondade kulutused tervishoiule 967,7 miljonit krooni (2000.a. - 978,1 miljonit krooni), millele lisandus veel 38,1 miljonit krooni (2000.a. - 37,3 miljonit krooni) tervisekindlustusele tehtud kulutusi. Leibkondade kulutused tervishoiule vähenesid 2001. aastal võrreldes eelneva aastaga 9,6 miljoni krooni e 0,9% võrra.

Leibkondade kulutused arvestuslikult 1 elaniku kohta moodustasid 2001. aastal 737,4 krooni. 2000. aastal tegi üks eesti elanik sama uuringu andmetel kulutusi tervishoiule 741,5 krooni (vähenemine 0,6%).

Leibkondade kulutused pakkujate lõikes realiseeriti järgmiselt:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
haiglad	35 006	3,4	54 470	5,4
ambulatoorse ravi pakkujad	329 126	32,4	294 073	29,2
sh hambaravikeskused	253 085	24,9	251 677	25,0
jaemüük ja teised meditsiinitorodete pakkujad	613 995	60,5	619 198	61,6
sh ravimid	515 610	50,8	538 891	53,6
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	37 339	3,7	38 089	3,8
kokku	1 015 465	100,0	1 005 830	100,0

Vastupidiselt keskvalitsusele ja sotsiaalkindlustusfondidele, kus vähenes haiglate ja suurenes ambulatoorsele ravile tehtavate kulutuste osatähtsus, on leibkondadel suurenenud kulutused haiglatele (kasv 19,5 miljonit krooni e 55,6%) ning vähenenud ambulatoorsele ravile (35,1 miljonit krooni e 10,7%).

Peamised leibkondade kulutused tehti ravimitele ja hambaravile, kusjuures kulutused ravimitele kasvasid 23,3 miljoni krooni e 4,5% võrra ning kulutused hambaravile vähenesid 1,4 miljoni krooni e 0,6% võrra.

Korporatsioonide kulutused moodustasid erasektori kulutustest 10,5% ja tervishoiu jooksvatest kulutustest 2,4% (2000.a.- vastavalt 11% ja 2,6%). Korporatsioonide kulutused vähenesid 2001. aastal võrreldes eelneva aastaga 7 miljoni krooni e 5,3% võrra.

Korporatsioonide all on näidatud ettevõtete omatulu arvel tehtud kulutused tervishoiule, s.h. töötajate kohustusliku meditsiinilise läbivaatuse kulutused "Medicoveri" vahendusel. Peamise kululiigina on siin aga kajastatud kõigi muude tarbijate (k.a. turistid) kulutused ravimitele, mis moodustasid korporatsioonide kulutustest 95,1% (2000.a. - 98,9%). Siinjuures töötajate kohustusliku meditsiinilise läbivaatuse kulutused suurenesid 2001. aastal 4,8 miljonit krooni e 11,8 korda. Korporatsioonide kulutuste vähenemine toimus aga seoses muude tarbijate kulutuste vähenemisega 11,8 miljoni krooni e 9% võrra.

3) Välismaailma kulutused 2001.aastal on kajastatud tervishoiuga seonduvate funktsioonide all.

2000.aastal moodustas välisabi 0,9 miljonit krooni (Justiitsministeeriumi tuberkuloosiravimid Sorose fondist), mis oli vaid 0,02% tervishoiu jooksvatest kulutustest.

2. 2. Tervishoiuteenuste pakkujad

Tabelis 2 (lk 28) on toodud 2001. aasta jooksvad kulutused tervishoiu funktsioonide HC.1 – HC.7 ja tervishoiu teenuste pakkujate HP.1 – HP.6 lõikes. Tervishoiuteenuste **põhilisteks pakkujateks** olid:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
haiglad	1 861 335	36,9	1 585 460	30,0
ambulatoorse ravi pakkujad	1 570 780	31,2	1 857 169	35,1
jaemüük ja teised meditsiinitoodete pakkujad	1 282 458	25,5	1 470 160	27,8
rahvatervise programmidega varustamine ja administreerimine	89 555	1,8	87 802	1,7
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	231 389	4,6	282 884	5,4
kokku	5 035 518	100,0	5 283 475	100,0

1) Haiglad olid tervishoiuteenuste pakkujatest suurima osatähtsusega 2000. aastal, kuid 2001. aastal oli suurim osatähtsus ambulatoorse ravi pakkujatel.

2001. aastal pakkusid haiglad teenuseid 275,9 miljoni krooni e 14,8% võrra vähem kui 2000. aastal. Haiglate osatähtsus tervishoiu jooksvatest kulutustest oli 2001. aastal **30%** (2000. aastal 37%).

Haiglate kulutused funktsioonide lõikes olid:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	1 816 139	97,6	1 488 495	93,9
sh hospitaliseeritud patsientide ravi	1 755 909	94,3	1 468 209	92,6
päevapatsientide ravi	60 230	3,2	20 286	1,3
taastusravi (haiglas)	45 196	2,4	53 202	3,3
hospitaliseeritud patsientide pikaajaline hooldusravi	43 763	2,8
kokku	1 861 335	100,0	1 585 460	100,0

Põhilise osa tervishoiuteenustest osutasid haiglad raviteenuste näol. 2001. aastal osutasid haiglad raviteenuseid ligi 1,5 miljardi krooni eest, millest põhilise osa moodustas hospitaliseeritud patsientide ravi (92,6%), kusjuures päevapatsientide ravi osatähtsus oli vaid 1,3%. Taastusravi osatähtsus oli 3,3% (kasv 17,7%). 2001. aastal on eraldi välja toodud ka pikaajaline hooldusravi, mida varem käsitleti pikaravina haiglaravi sees. Hooldusravina rahastati põhiliselt väikehaiglates osutatavat pikaraviteenust. Edaspidine suund on hooldusravi osatähtsuse tõstmisele (vt Eesti hooldusravivõrgu arengukava 2015). Aktiivravi efektiivsuse tõstmise ja ressursside säästlikuma kasutamise eelduseks on hästitoimiv hooldusravisüsteem, mille ülesandeks on pakkuda abi nendele patsientidele, kes ei vaja enam aktiivravi, kuid kelle tervislik seisund ei võimalda neil iseseisvalt toime tulla. Põhilise osa hooldusravi patsientidest moodustavad eakad ja kroonilised haiged, kellel puudub perspektiiv oluliseks paranemiseks.

2) Ambulatoorse ravi pakkujad moodustasid suurima teenuste pakkujate rühma, kes osutasid teenuseid 2001. aastal 286,4 miljoni krooni e 18,2% võrra rohkem kui 2000. aastal. Ambulatoorse ravi pakkujate osatähtsus tervishoiu jooksvatest kulutustest oli 2001. aastal **35,2%**, 2000. aastal 31,2%. Ambulatoorse ravi **pakkujad** olid:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
ambulatoorse ravi keskused	631 939	40,2	830 311	44,7
hambaravikeskused	494 967	31,5	477 320	25,7
meditsiini- ja diagnostika laboratooriumid	263 503	16,8	367 310	19,8
muud ambulatoorse ravi pakkujad	130 897	8,3	149 196	8,0
sh kiirabiteenused	127 896	8,1	144 300	7,8
koduraviteenuste pakkujad	35 937	2,3	16 617	0,9
muud ravikeskused (taastusravi)	13 538	0,9	16 416	0,9
kokku	1 570 780	100,0	1 857 169	100,0

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Seega ambulatoorset ravi pakuti peamiselt läbi ambulatoorse ravi keskuste, hambaravikeskuste ning meditsiini- ja diagnostika laboratooriumide. Siinjuures ambulatoorse ravi pakkujate poolt osutatud teenuste kasv toimus ambulatoorse ravi keskuste (kasv 198,4 miljonit krooni e 31,4%) ning meditsiini- ja diagnostika laboratooriumide (kasv 103,8 miljonit krooni e 39,4%) arvel.

Ambulatoorse ravi pakkujad osutasid teenuseid funktsioonide lõikes järgmiselt:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	1 187 660	75,6	1 344 623	72,4
sh ambulatoorne ravi	1 152 023	73,3	1 328 927	71,6
põhilised meditsiini- ja diagnostikateenused	500 280	31,9	633 520	34,1
hambaravi	494 967	31,5	477 320	25,7
kodune ravi	35 637	2,3	15 696	0,8
taastusravi	13 538	0,9	16 416	0,9
pikaajaline hooldusravi	300	0,02	921	0,05
tervishoiu tugiteenused	367 906	23,4	487 831	26,3
sh kiirabiteenused	127 896	8,1	144 300	7,8
preventsioon ja elanikkonna tervishoid	1 376	0,1	7 378	0,4
kokku	1 570 780	100,0	1 857 169	100,0

Ambulatoorse ravi pakkujad osutasid peamiselt raviteenuseid ambulatoorse ravi näol, millest omakorda peamise osa moodustasid põhilised meditsiini- ja diagnostikateenused ja hambaravi. Raviteenused kasvasid võrreldes eelneva aastaga 157 miljoni krooni e 13,2% võrra, sh ambulatoorne ravi 176,9 miljoni krooni e 15,4% võrra. Hambaravi kulutused vähenesid 17,6 miljoni krooni e 3,6% võrra. Hambaravi kulutuste vähenemine toimus nii Haigekassa kui ka leibkondade hambaravi kulutuste vähenemise arvel. Haigekassa prioriteedid hambaravi rahastamisel olid kuni 18-aastaste hambaravi ja hambahaiguste ennetamine, pensionäride proteesid ja muude kindlustatute rühmade profülaktilise visiidi tasumine.

Hambaravi kulutused arvestatuna ühe elaniku kohta olid 2001. aastal 349,9 krooni (2000. aastal 361,4 krooni).

3) Jaemüügi ja teiste meditsiinitoodete pakkujad osutasid teenuseid 187,7 miljoni krooni e 14,6% võrra rohkem kui eelneval aastal. Jaemüügi ja teiste meditsiinitoodete pakkujate osatähtsus tervishoiu jooksvatest kulutustest oli 2001. aastal **27,8%**, 2000. aastal 25,5 %. Mainitud alaliigi **peamisteks pakkujateks** olid apteegid – 91,4% (2000.a. – 89,5%), muude ravimite ja meditsiinikaupade pakkujate osatähtsus oli seega vaid 8,6% (2000.a. - 10,5%).

Apteekide ravimimüügi käive 2001. aastal oli 1 343,9 miljonit krooni, mis oli 195,9 miljoni krooni e 17,1% võrra rohkem kui 2000. aastal. Ravimite müük arvestuslikult 1 elaniku kohta oli 2001. aastal 985,2 krooni ja 2000. aastal 838,3 krooni.

Funktsioonide lõikes jaotus apteekide ravimikäive järgmiselt :

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
retseptiravimid	792 479	70,3	994 331	75,3
käsimüügi ravimid	335 417	29,7	326 424	24,7
kokku	1 127 896	100,0	1 320 755	100,0

Kui käsimüügi ravimite müük vähenes eelneva aastaga võrreldes 9 miljoni krooni e 2,7% võrra, siis retseptiravimite müük suurenes 201,9 miljoni krooni e 25,5% võrra. Muude ravimite ja meditsiinkaupade pakkujate kulutused vähenesid 2001. aastal 8,2 miljoni krooni e 6,1% võrra, kusjuures funktsioonide lõikes jagunes see järgmiselt:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
prillid ja muud nägemisvahendid	78 011	61,7	74 319	66,9
ortopeedilised ja muud abivahendid	48 418	38,3	36 855	33,1
kokku	126 429	100,0	111 174	100,0

Prillide ja muude nägemisvahendite müük vähenes 3,7 miljoni krooni e 4,7% võrra ning ortopeediliste ja muude abivahendite müük vähenes 11,6 miljoni krooni e 23,9% võrra. Põhiline vähenemine nimetatud kululiikide osas toimus leibkondade poolt tehtavate kulutuste arvel.

4) Rahvatervise programmide korralduse ja administreerimise kulutuste suurus oli 87,8 miljonit krooni, mis oli 1,8 miljoni krooni e 2% võrra vähem kui eelneval aastal. Mainitud pakkujate osatähtsus tervishoiu jooksvatest kulutustest oli 2001. aastal **1,7%**, 2000. aastal 1,8%.

Rahvatervise programmide rahastamine toimub nii riigieelarvest kui ka Haigekassa eelarvest.

Suuremad riigieelarvest rahastatavad tervishoiualased programmid on:

- 1998- 2001 HIV/AIDSi ja teiste sugulisel teel levivate haiguste riiklik arengukava aastani 2001;
- 1996- 2005 Laste ja noorukite terviseprogramm aastani 2005;
- 1997- 2007 Alkohoolismi ja narkomaania ennetamise programm aastateks 1997-2007;
- 1998- 2003 Tuberkuloositõrje riiklik programm aastateks 1998- 2003;
- 1999- 2009 Rahvatervise teadus- ja arendustegevuse riiklik sihtprogramm 1999-2009.

1995. aastast alates on tervise edendamiseks ja haiguste ennetamiseks Haigekassa igaaastasest eelarvest eraldatud kuni 1%. 2000. aastal oli tervise edendamisele suunatud 13,3 miljonit krooni ja 2001. aastal – 13,0 miljonit krooni. Rahvatervise seaduse kohaselt on tervise edendamine inimese tervist väärtustav ja soodustav käitumine ning tervist toetava elukeskkonna sihipärane arendamine. Eesti Haigekassa toetab tervise edendamist avaliku konkursi korras esitatud kodanikualgatusel põhineva projektitöö kaudu.

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Kui 2000. aasta prioriteediks oli pere tervis, siis 2001. aasta tervist edendavate projektide prioriteetideks kinnitas Sotsiaalministeerium liikumisharrastuse, tervisliku toitumise ja uuenduslikud ideed/meetodid tervise edenduses.

Riikliku programmi olemasolu mingis valdkonnas on vähendanud sellele valdkonnale Haigekassa tervise edendamiseks eraldatavaid rahalisi vahendeid.

Ravikindlustuse haiguste ennetamise vahenditest on viimastel aastatel laialdaselt rahastatud haigusi ennetavaid teenuseid, nagu kooliõpilaste tervisliku seisundi jälgimine, südamehaiguste riskitegurite skriining, naissuguelundite ja rinnanäärmete uuringud krooniliste haiguste ning pahaloomuliste kasvujate varajaseks avastamiseks, osteoporoosiga seotud uuringud, vastsündinute fenüülketonuuria ja hüpotüreooosi uuringud jne.

Rahvatervise programmide korralduse ja administreerimise kulutused funktsioonide lõikes olid:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
ema ja lapse tervishoid, pereplaneerimine (Haigekassa)	10 618	11,8	3 909	4,5
koolitervishoid (Haigekassa)	28 661	32,0	17 949	20,4
nakkushaiguste tõkestamine:	19 239	21,5	24 338	27,7
sh tuberkuloositõrje riiklik programm	7 453	8,3	11 549	13,2
tuberkuloosi ennetus (Haigekassa)	8 842	9,9	4 856	5,5
HIV/AIDSi jt suguhaiguste ennetamise riiklik programm	2 944	3,3	7 933	9,0
mittenakkushaiguste tõkestamine:	27 562	30,8	29 032	33,1
sh Haigekassa tervisedenduse projektid jm ennetamisele suunatud tegevused	17 632	19,7	18 297	20,8
alkoholismi ja narkomaania ennetamise riiklik programm	7 307	8,2	6 370	7,3
laste ja noorukite riiklik terviseprogramm	2 323	2,6	1 133	1,3
muud (Geenivaramu)	300	0,3	1 928	2,2
hasartmängumaksust narkomaanide, alkohoolikute ja HIV-tõbiste abistamise projektid	1 158	1,3
hasartmängumaksust tervise edendusele suunatud projektid	145	0,2
riiklik töötervishoiuprogramm	2 301	2,6	-	-

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

töotervishoiuprogramm (Haigekassa)	298	0,3	4 376	5,0
muud tervishoiuteenused (Haigekassa)	875	1,0	8 198	9,3
kokku	89 555	100,0	87 802	100,0

Rahvatervise programmide valdkonnas on tehtud suurimad kulutused mittenakkushaiguste (29 miljonit krooni) (põhiliselt Haigekassa tervisedenduse projektid) ja nakkushaiguste (24 miljonit krooni) (põhiliselt tuberkuloositõrje programmid) tõkestamisel ning koolitervishoiu alal (18 miljonit krooni).

Esmakordselt on välja toodud ka Rahandusministeeriumi kaudu hasartmängumaksust finantseeritavad narkomaanide, alkohoolikute ja HIV-tõbiste abistamise ning muud tervise edendusele suunatud projektid.

5) Üldise tervishoiu administreerimise ja kindlustuse kulutuste suurus oli 282,9 miljonit krooni, mis oli 51,5 miljoni krooni e 22,3% võrra rohkem kui eelneval aastal. Pakkujate osatähtsus tervishoiu jooksvatest kulutustest oli 2001. aastal **5,4%** ja 2000.aastal 4,6 %. Kulutused jagunesid järgmiste pakujate vahel:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
tervishoiu administreerimine valitsuse tasandil	75 065	32,4	109 872	38,8
sotsiaalkindlustuse fondid (Haigekassa)	69 891	30,2	77 789	27,5
erakindlustus	86 433	37,4	95 223	33,7
kokku	231 389	100,0	282 884	100,0

Funktsionaalses lõikes kujutavad mainitud kulutused endast peamiselt Sotsiaalministeeriumi ja tema hallatavate asutuste ning Haigekassa tegevuskulusid. Siinjuures Sotsiaalministeeriumi kulutuste kasv on teatud määral tinglik, sest kokkuleppeliselt on igal aastal tervishoiu tegevuskuludeks võetud 30% ministeeriumi kõikidest tegevuskuludest.

Erakindlustuse all on kajastatud leibkondade ja tööandjate (st tööandjad kindlustavad oma töötajaid) poolt tehtud erakindlustust (vastavalt 40% ja 60%).

2. 3. Tervishoiu kogukulude finantseerimise allikad

Tabelis 3 (lk 29) on toodud 2001. aasta jooksvad ja kogukulud tervishoiule tervishoiu funktsioonide HC.1 – HC.7 ja finantseerimise allikate HF.1 – HF.3 lõikes.

Kuna tervishoiu jooksvate kulutuste finantseerimise allikaid analüüsisime juba tabeli 1 juures, siis vaatleme siin ainult tervishoiu kogukulusid, st tervishoiu jooksvaid kulusid, millele on lisatud kapitalikulud.

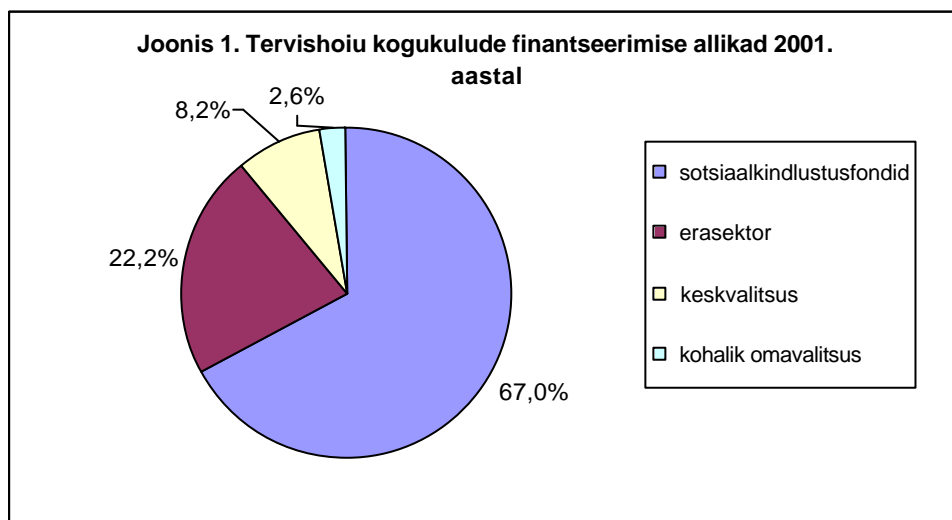
2001. aasta tervishoiu kogukulud moodustasid kokku 5 353,8 miljonit krooni, mis oli 208,4 miljonit krooni e 4,1% võrra rohkem kui 2000. aastal.

Tervishoiu kogukulude finantseerimisel oli **põhiliste finantseerimise allikate** osatähtsus järgmine (vt ka joonis 1):

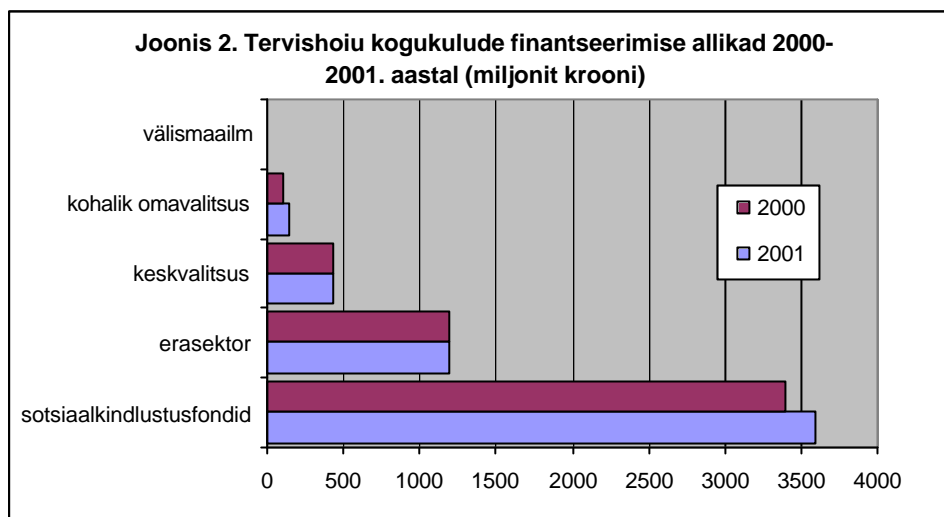
	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
üldvalitsus	3 932 575	76,4	4 165 761	77,8
sh keskvalitsus	431 227	8,4	438 547	8,2
kohalik omavalitsus	105 261	2,0	140 038	2,6
sotsiaalkindlustusfondid	3 396 087	66,0	3 587 176	67,0
erasektor	1 196 653	23,3	1 188 064	22,2
välismaailm	16 237	0,3	-	-
kokku	5 145 465	100,0	5 353 825	100,0

Üldvalitsuse osatähtsus tervishoiu kogukulude finantseerimisel oli kõige suurem – mõlemal aastal (2001. aastal - 77,8% ja 2000. aastal - 76,4%). Võrreldes 2000. aastaga suurenes 2001. aastal finantseerimine üldvalitsuse kaudu 233,2 miljoni krooni e 5,9% võrra.

Suurim osa nii 2001. kui ka 2000. aastal (vastavalt 67% ja 66%) tervishoiu kogukulude finantseerimisel langes sotsiaalkindlustusfondidele tööandjate poolt tasutud sotsiaalmaksu näol, mis laekub läbi Maksuameti sotsiaalkindlustusfondidesse (st Haigekassasse).

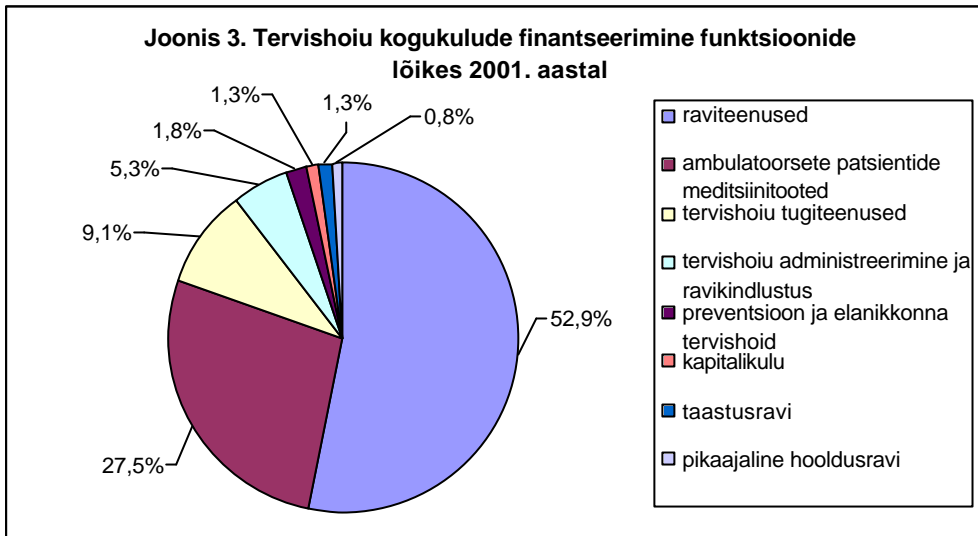
Joonisel 2 on võrreldud erinevate tervishoiu kogukulude finantseerimise allikaid 2001. ja 2000. aastal.

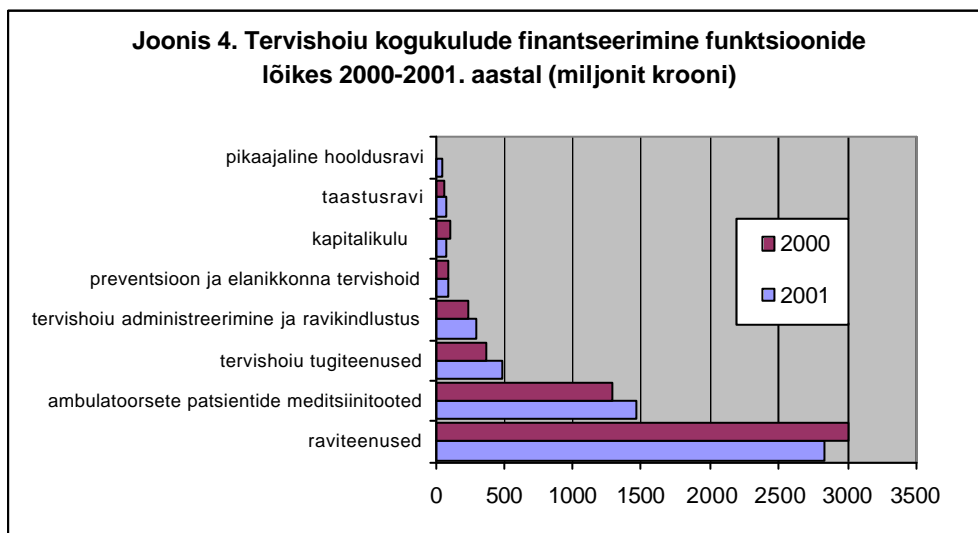
Tervishoiu kogukulude finantseerimine funktsioonide lõikes toimus järgmiselt (vt ka joonis 3):

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	3 003 800	58,4	2 833 117	52,9
taastusravi	58 734	1,1	69 618	1,3
pikaajaline hooldusravi	300	0,01	44 684	0,8
tervishoiu tugiteenused	367 906	7,2	487 831	9,1
ambulatoorsete patsientide meditsiinitooted	1 282 458	24,9	1 470 160	27,5
preventsioon ja elanikkonna tervishoid	90 931	1,8	95 180	1,8
tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus	231 389	4,5	282 884	5,3
kapitalikulu	109 947	2,1	70 351	1,3
kokku	5 145 465	100,0	5 353 825	100,0

Funktsionaalses lõikes on suurima osatähtsusega raviteenuste finantseerimine ja ambulatoorsete patsientide meditsiinitooted. Kui taastusravi kulutused suurenesid 10,9 miljoni krooni e 18,5% võrra, siis samas raviteenuste kulutused vähenesid 170,7 miljoni krooni e 5,7% võrra. Raviteenuste kulutuste vähenemine oli osaliselt tingitud sellest, et 2000. aastal kajastati pikaajaline hooldusravi (v.a vähihaigete kodune ravi) raviteenuste all. 2001. aastal on aga eraldi välja toodud hospitaliseeritud patsiendi pikaajaline hooldusravi, mida varem käsitleti pikaravina haiglaravi sees. Pikaajalise hooldusravi kasv (44,4 miljonit krooni) võrreldes eelneva aastaga oli seega vaid tinglik. Tervishoiu tugiteenused suurenesid 119,9 miljoni krooni e 32,6% võrra ja seda põhiliselt Haigekassa kliiniliste ja laboratoorsete uuringute 123,3 miljoni kroonise (e 60,1%) kasvu arvel. Ambulatoorsete patsientide meditsiinitooted kasvasid põhiliselt Haigekassa soodusravimite ja tsentraalselt ostetud ravimite arvel (kasv 190,8 miljonit krooni e 39,4%). Kulutused preventsioonile ja elanikkonna tervishoiule suurenesid 4,3 miljonit krooni (e 4,7%) peamiselt töötajate kohustusliku meditsiinilise läbivaatuse kasvu (4,5 korda) arvel.

Joonisel 4 on võrreldud tervishoiu kogukulude finantseerimist funktsioonide lõikes 2001. ja 2000. aastal.

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Tervishoiu kogukulude suurimaks finantseerimisallikaks, nagu eespool mainitud, olid **sotsiaalkindlustusfondid** (Haigekassa), mille kulutused funktsionaalses lõikes olid järgmised (vt ka joonis 5):

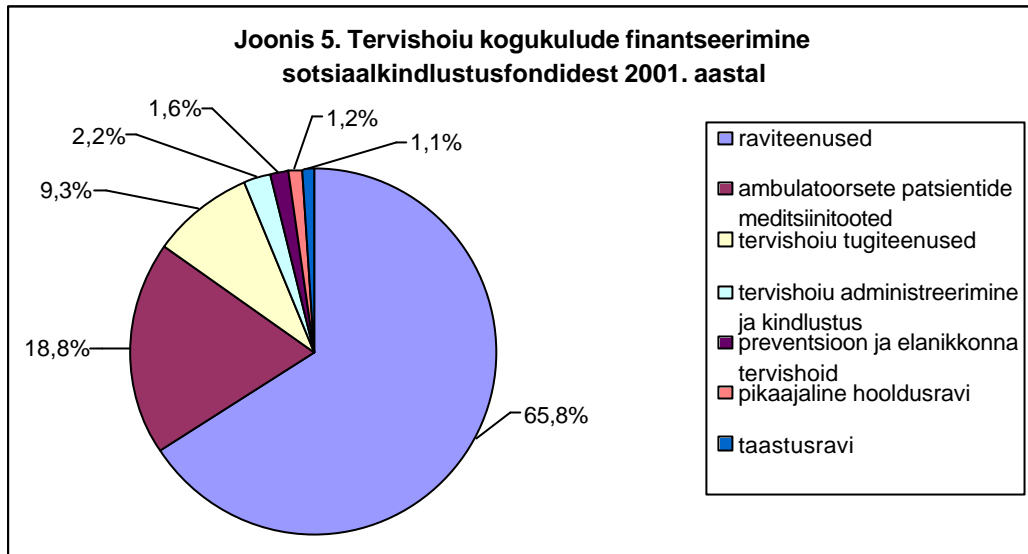
	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	2 525 148	74,3	2 360 605	65,8
sh haiglaravi	1 611 989	47,5	1 309 534	36,5
päevaravi	60 230	1,8	20 286	0,6
ambulatoorne ravi	817 292	24,1	1 015 089	28,3
sh hambaravi	240 831	7,1	225 158	6,3
kodune ravi	35 637	1,1	15 696	0,4
taastusravi	39 442	1,2	37 540	1,1
pikaajaline hooldusravi	-	-	44 384	1,2
tervishoiu tugiteenused	211 214	6,2	334 148	9,3
ambulatoorsete patsientide meditsiinivahendid	484 341	14,3	675 125	18,8
sh soodusravimid + tsentraalselt ostetud ravimid	473 954	14,0	662 132	18,5
preventsioon ja elanikkonna tervishoid	66 051	1,9	57 585	1,6
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	69 891	2,1	77 789	2,2
kokku	3 396 087	100,0	3 587 176	100,0

2001. aastal suurenes võrreldes 2000. aastaga tervishoiu kogukulude finantseerimine sotsiaalkindlustusfondidest 191,1 miljoni krooni e 5,6% võrra. Haigekassa kulutused kasvasid peamiselt soodusravimite ja tsentraalselt ostetud ravimite (kasv 188,2 miljonit krooni e 39,7%) ning tervishoiu tugiteenuste (kliinilised ja laboratoorsed uuringud) arvel (kasv 122,9 miljonit krooni e 58,2%).

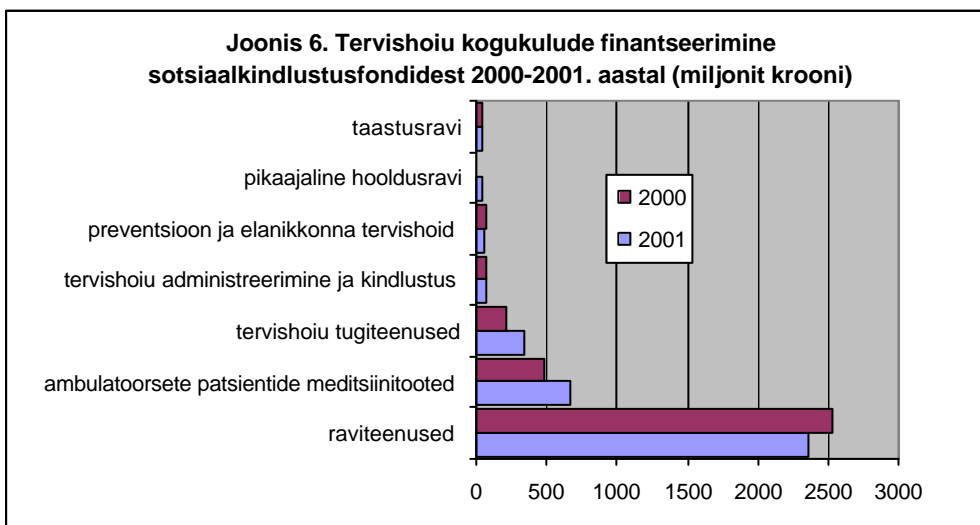
Haigekassa kulutuste suurima osa, raviteenuste maht vähenes võrreldes eelneva aastaga 164,5 miljoni krooni e 6,5%. Raviteenused jagunesid omakorda peamiselt haiglaravile – 55,5% (2000.a. – 63,8%) ja ambulatoorsele ravile – 43,0% (2000.a. – 32,4%). Ambulatoorsest ravist kulutati omakorda 2001. aastal hambaravile 22,2%, 2000. aastal 29,5%.

2001. aastal on vähenenud kulutused haiglaravile 302,5 miljoni krooni e 18,8% võrra. Kulutused ambulatoorsele ravile on aga suurenenud 197,8 miljonit krooni (e 24,2%), mis on toimunud põhiliselt perearstide tööhõlpsuse ning ambulatoorse ehk haiglavälise kirurgia arendamise kaudu.

2001. aastal on eraldi välja toodud ka pikaajaline hooldusravi, mida varem käsitleti pikaravina haiglaravi sees. Teatud määral vähendas ka see haiglaravi osatähtsust.

Joonisel 6 on võrreldud tervishoiu kogukulude finantseerimist sotsiaalkindlustusfondidest 2001. ja 2000. aastal.

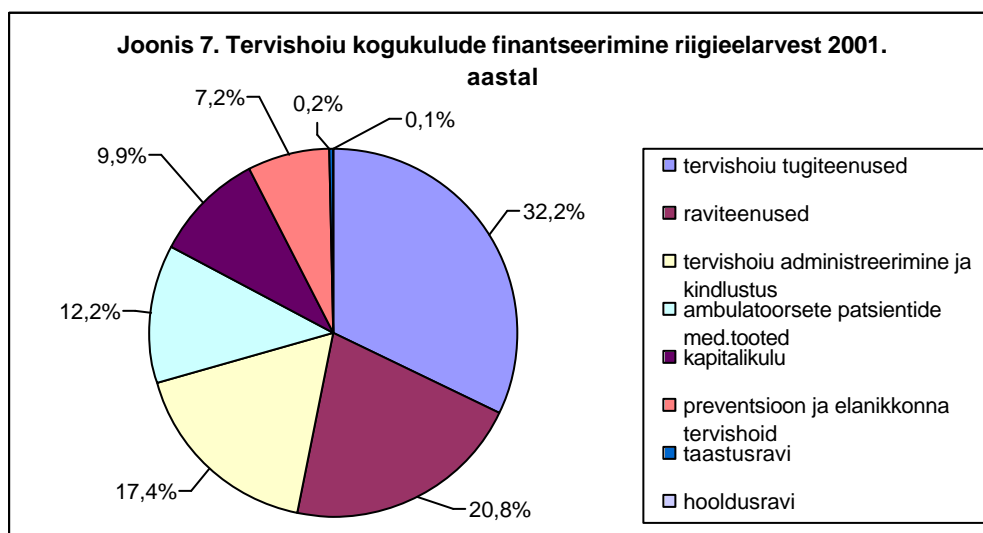
Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

2001. aastal kaeti tervishoiu kogukuludest **keskvalitsuse** ehk riigieelarve kaudu 438,5 miljonit krooni e 8,2 % kogukuludest (2000.a. - 8,4%). Kulutused funktsionaalses lõikes olid järgmised (vt ka joonis 7):

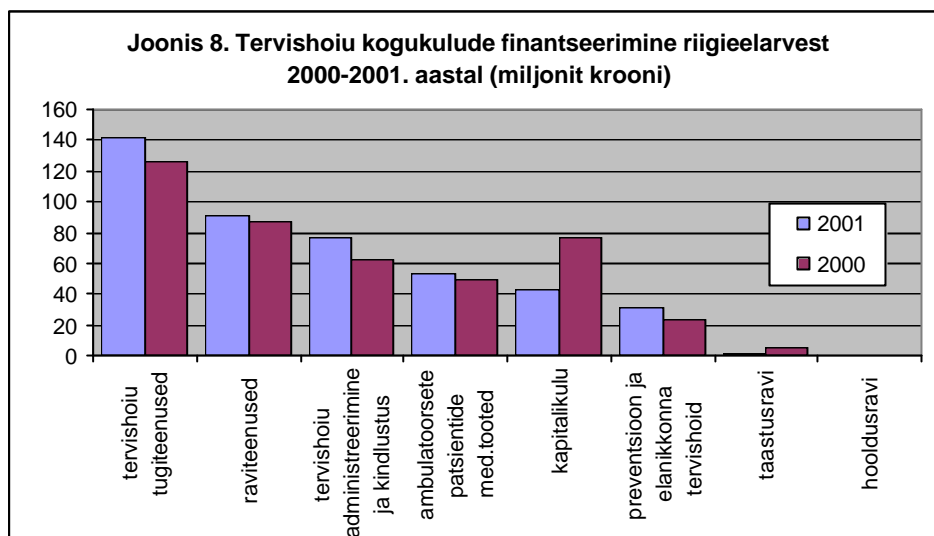
	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	87 477	20,3	91 189	20,8
sh toetus ravikindlustuseta isikutele	71 955	16,7	77 073	17,6
taastusravi	5 700	1,3	999	0,2
pikaajaline hooldusravi	300	0,1	300	0,1
tervishoiu tugiteenused	126 014	29,2	141 363	32,2
sh toetus kiirabile	122 521	28,4	139 520	31,8
ambulaatorsete patsientide meditsiinitooted	49 511	11,5	53 343	12,2
preventsioon ja elanikkonna tervishoid	23 504	5,4	31 413	7,2
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	62 135	14,4	76 525	17,4
kapitalikulu	76 586	17,8	43 415	9,9
kokku	431 227	100,0	438 547	100,0

2001. aastal suurenes võrreldes 2000. aastaga tervishoiu kogukulude finantseerimine riigieelarvest 7,3 miljoni krooni e 1,7% võrra.

Riigieelarve kulutustest moodustasid suurima osatähtsuse toetus kiirabile (kasv 17 miljonit krooni e 13,9%) tugiteenuste funktsiooni all ja toetus ravikindlustuseta isikutele (kasv 5,1 miljonit krooni e 4,2%) raviteenuste funktsiooni all. Kapitalikulude vähenemise üheks põhjuseks oli see, et 2000. aasta investeeringud kajastasid ka kiirabiautode ostu (6 miljonit krooni).

Joonisel 8 on võrreldud tervishoiu kogukulude finantseerimist riigieelarvest 2001. ja 2000. aastal.

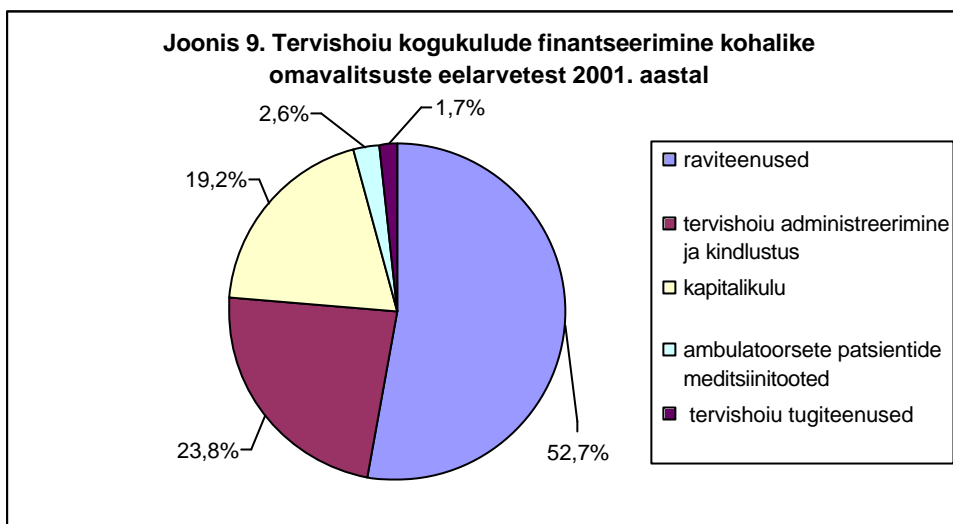

Kohalike omavalitsuste osatähtsus tervishoiu kogukulude katmisel oli – 2,6% (2000.a. - 2,0%), mis jagunes funktsionaalses lõikes (vt ka joonis 9):

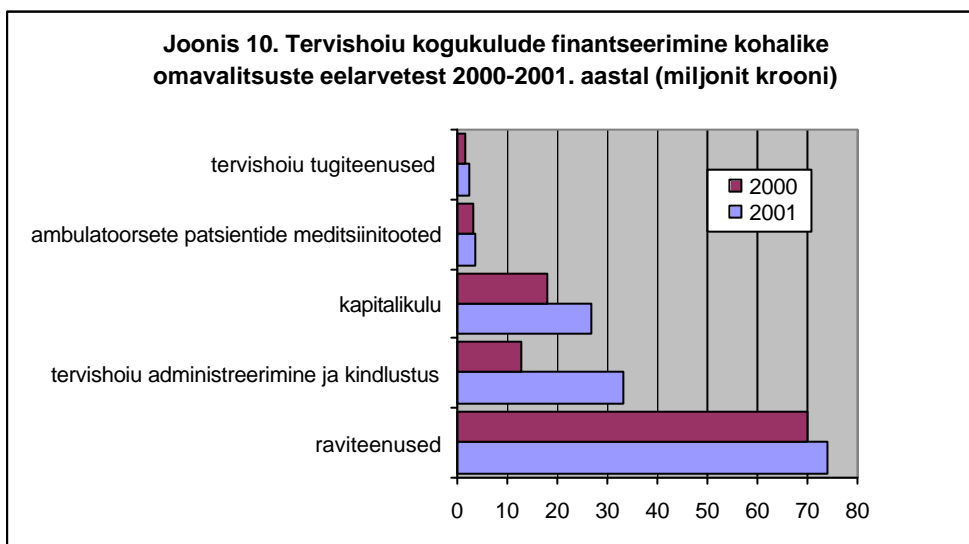
	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	69 905	66,4	73 762	52,7
tervishoiu tugiteenused (kiirabi)	1 409	1,3	2 417	1,7
ambulatoorsete patsientide meditsiinitooted	2 993	2,9	3 577	2,6
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	12 930	12,3	33 347	23,8
kapitalikulu	18 025	17,1	26 935	19,2
kokku	105 261	100,0	140 038	100,0

2001. aastal suurenes võrreldes 2000. aastaga tervishoiu kogukulude finantseerimine kohalike omavalitsuste eelarvetest 34,8 miljoni krooni e 33% võrra. Kulutuste suurenemine toimus kõikide funktsioonide lõikes. Kõige enam kasvasid administreerimise kulud (20,4 miljonit krooni e 2,6 korda) ja kapitalikulud (8,9 miljonit krooni e 49,4%).

Siinjuures suurima osatähtsusega kulutused olid raviteenused, kapitalikulud ning üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus.

Joonisel 10 on võrreldud tervishoiu kogukulude finantseerimist kohalike omavalitsuste eelarvetest 2001. ja 2000. aastal.

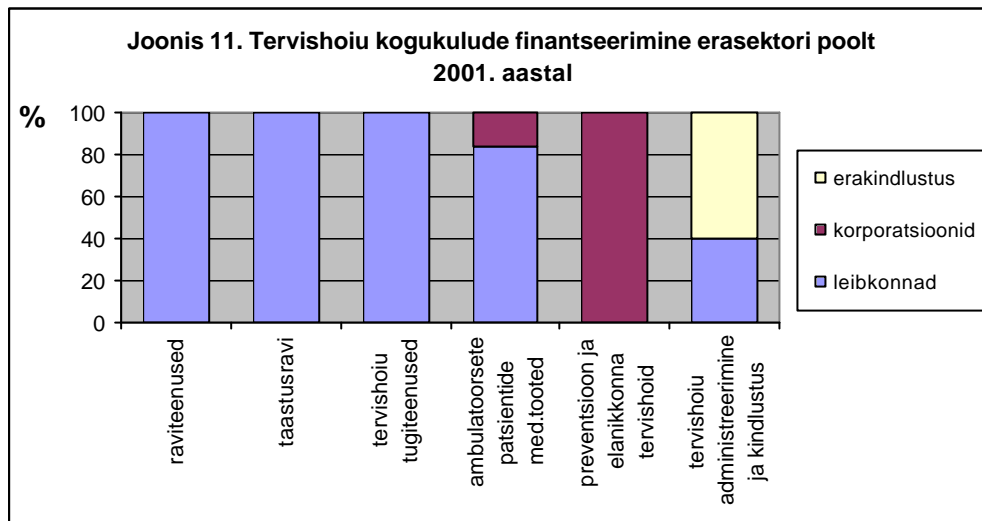

Erasektori osatähtsus tervishoiu kogukulude finantseerimisel oli – 22,2% (2000.a. – 23,3%). Erasektori kulutused funktsionaalses lõikes jagunesid järgmiselt:

	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	321 270	26,9	307 561	25,9
taastusravi	13 592	1,1	31 079	2,6
tervishoiu tugiteenused	29 269	2,5	9 903	0,9
ambulaatorsete patsientide meditsiinivahendid	744 713	62,2	738 116	62,1
preventsioon ja elanikkonna tervishoid	1 376	0,1	6 182	0,5
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	86 433	7,2	95 223	8,0
kokku	1 196 653	100,0	1 188 064	100,0

2001. aastal vähenes võrreldes 2000. aastaga tervishoiu kogukulude finantseerimine erasektori kaudu 8,6 miljoni krooni e 0,7% võrra. Vähenemine toimus peamiselt tervishoiu tugiteenuste (vähenemine 19,4 miljonit krooni e 66,2%) ja raviteenuste (vähenemine 13,7 miljonit krooni e 4,3%) vähenemise arvel.

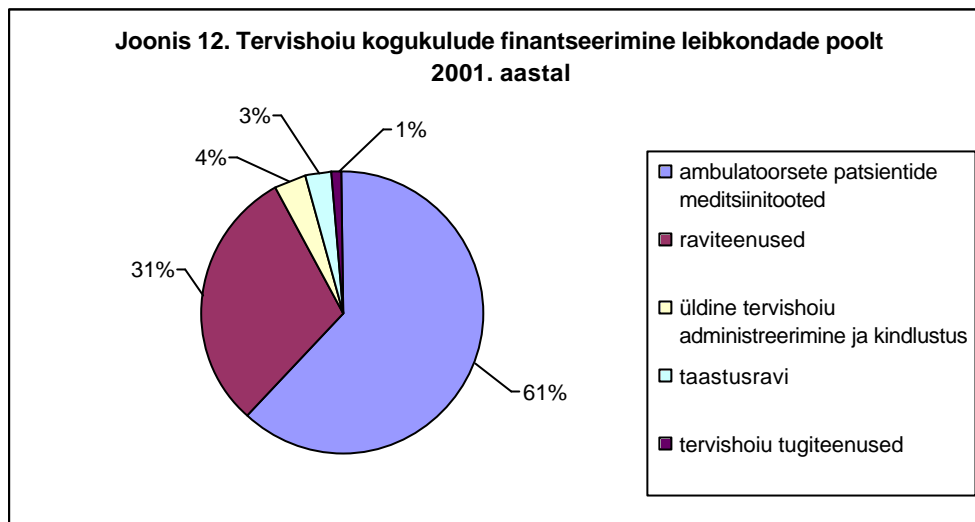
Suurim osa - 84,7% (2000.a. - 84,9%) erasektori kulutustest langes **leibkondade** arvele (vt joonis 11).

Erasektori tervishoiu teenuste kulutused funktsionaalses lõikes langesid raviteenuste, taastusravi ja tervishoiu tugiteenuste osas tervikuna leibkondade arvele. Ambulatoorsete patsientide meditsiinitoodetest langes leibkondade arvele 83,9% (2000.a. - 82,5%) ja korporatsioonidele 16,1% (2000.a. - 17,5%). Kindlustusest langes 40% leibkondade (2000.a. - 43,2%) ja 60% erakindlustuse (2000.a. - 56,8%) (st tööandjad kindlustavad oma töötajaid) arvele. Preventatsioon langes tervikuna korporatsioonide arvele, mille all on mõeldud töötajate kohustusliku meditsiinilise läbivaatuse kulutusi "Medicoveri" vahendusel.

Leibkondade kulutused funktsioonide lõikes olid järgmised (vt ka joonis 12):

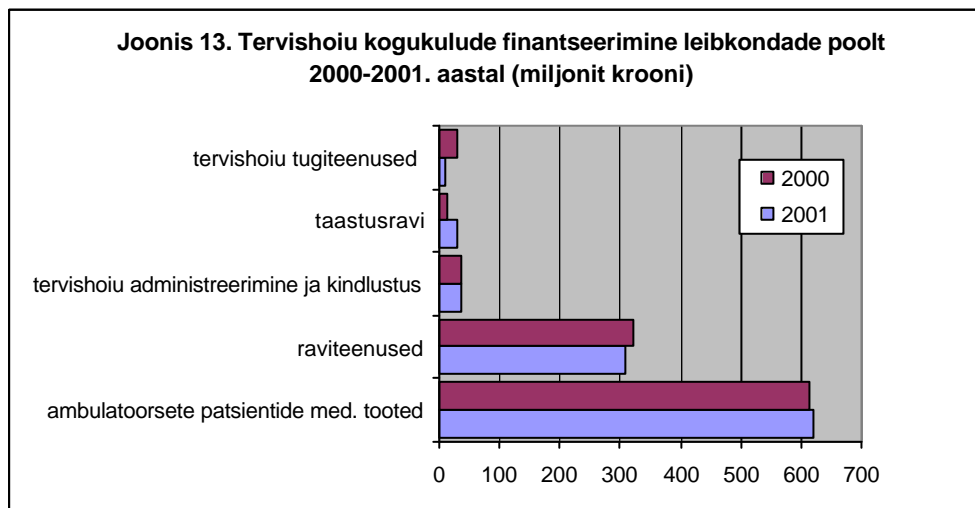
	2000.a.		2001.a.	
	tuhat krooni	%	tuhat krooni	%
raviteenused	321 270	31,6	307 561	30,6
taastusravi	13 592	1,3	31 079	3,1
tervishoiu tugiteenused	29 269	2,9	9 903	1,0
ambulatoorsete patsientide meditsiinitooted	613 995	60,5	619 198	61,5
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus	37 339	3,7	38 089	3,8
kokku	1 015 465	100,0	1 005 830	100,0

2001. aastal vähenes võrreldes 2000. aastaga tervishoiu kogukulude finantseerimine leibkondade poolt 9,6 miljoni krooni e 0,9% võrra. Kulutuste vähenemine toimus peamiselt tervishoiu tugiteenuste (tasulised uuringud ja analüüsid) vähenemise arvel 19,4 miljoni krooni e 66,2% võrra. Vähenesid ka raviteenused (peamiselt tasulised arsti konsultatsioonid) 13,7 miljoni krooni e 4,3% võrra.

Samas kasvasid taastusravi kulutused 17,5 miljonit krooni. Andmeid taastusravikeskuste kohta kogub Statistikaamet. 2000. aasta kohta saadud taastusravi andmed ei võimaldanud aga eraldada Eesti elanike taastusravi välismaalaste taastusravi andmetest ja sellepärast kasutasime leibkonnauuringu andmeid. 2001. aasta kohta saadud andmed võimaldasid juba näidata ka meie elanike taastusravi ja sellest ka taastusravi 2,3 kordne kasv.

Joonisel 13 on võrreldud leibkondade kulutusi 2001. ja 2000. aastal.

2001. aastal on **välismaailma** kulutused kajastatud tervishoiuga seonduvate funktsioonide all (Maailmapanga tagastamatu abi Tervishoiuprojektile, Rootsi-Eesti koostööprojekt "Seksuaalkasvatus Eestis", Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsioonikeskuse tegevuse arendamine läbi dialoogi koostöös Ljusdali Rehabilitatsioonikeskusega). Kuna tegemist on teiselaadsete kulutustega (võrreldes

eelneva aastaga) ja seoses metoodika täpsustumisega kulude grupeerimise alal funktsioonide hõikes, ei peegeldu need kulutused 2001.aasta tervishoiu kogukulude üldsummas, vaid tervishoiuga seonduvate funktsioonide all.

Välismaailma osatähtsus tervishoiu kogukulude finantseerimisel 2000. aastal oli vaid 0,3%, mille moodustas välisabi 0,9 miljonit krooni Justiitsministeeriumi tuberkuloosiravimitele Sorose fondist ja kapitalikulude all olev Tervishoiuprojekti välislaen – 15,3 miljonit krooni.

Tabeli 3 allosas on ära toodud eraldi plokina tervishoiuga seotud funktsioonid HC.R.2 – HC.R.7, mida aga ei arvestata nagu eelpool mainitud, tervishoiu kogukulude üldsummas vastavalt OECD metoodikale.

Seega käesoleva metoodika alusel ei kajastata tervishoiu kogukulude arvestuses ravikindlustuse hüvitisi (HC.R.7) ja tööõnnetustega seotud kahjuhüvitisi (HC.R.7) ning teisi tervishoiuga seotud funktsioone (v.a HC.R.1 - kapitalikulu).

3. Tervishoiu kogukulud sisemajanduse koguproduktist

Tervishoiu kogukulud 2001. aastal olid 5 353,8 miljonit krooni (vt tabel 3 “Tervishoiu jooksvad ja kogukulud funktsioonide ja finantseerimise allikate lõikes”). 2001. aasta sisemajanduse koguproduktist (96 570,7 miljonit krooni) moodustas see **5,5%**. Ühe elaniku kohta arvestades olid tervishoiu kogukulud 2001. aastal **3 924,8 krooni**.

2000. aasta kohta tehtud arvestuste järgi olid tervishoiu kogukulud 5 145,5 miljonit krooni e 5,9% sisemajanduse koguproduktist (87 235,5 miljonit krooni), mis on ühe elaniku kohta arvestatuna oli 3 757,1 krooni.

Tervishoiu kogukulude osatähtsuse vähenemine sisemajanduse koguproduktist 0,4 protsendipunkti võrra eelneva aastaga võrreldes on tingitud tervishoiu kogukulude aeglasemast juurdekasvu tempost võrreldes sisemajanduse koguproduktiga. Kui sisemajanduse koguprodukt kasvas aastaga 10,7%, siis tervishoiu kogukulud - vaid 4,1% .

Tervishoiu kogukulude 2001. aasta analüüsi alusel on arvestatud ja esitatud Maailma Terviseorganisatsiooni (MTO) HFA (Health For All) andmebaasi MTO poolt nõutud näitajad, mis on ka käesoleva töö üheks väljundiks.

MTO-le esitati 2001. aasta kohta järgmised näitajad, kusjuures korrigeeriti ka 2000. ja 1999. aasta andmeid:

	1999	2000	2001
tervishoiu kogukulude % SKP-st	6,5	5,9	5,5
avaliku sektori tervishoiu kulude % tervishoiu kogukuludest	80,4	76,7	77,8
haiglaravi kulude % tervishoiu kogukuludest	35,4	36,2	29,6
avaliku sektori haiglaravi kulude % kogu haiglaravi kuludest	99,2	98,1	96,6
ravimikulude % tervishoiu kogukuludest	19,4	22,3	25,1
avaliku sektori ravimikulude % kogu ravimikuludest	40,1	43,6	51,1
kapitalikulude % tervishoiu kogukuludest	2,2	2,1	1,3
avaliku sektori töötasude % avaliku sektori tervishoiu kuludest	35,9	35,0	35,0

2000. ja 1999. aasta andmete korrigeerimine toimus seoses sisemajanduse koguprodukti ümberarvestustega Statistikaameti poolt. Samuti korrigeeriti ravimikulused, sest ravimikäibesse ei arvestata metoodilise muudatuse (MTO definitsiooni) tõttu haiglaapteekide kulusid. Haiglaapteekide käive sisaldub raviteenuste sees.

4. Võrdlusandmed teiste riikidega, tähtsamad indikaatorid 1999-2001

Kuna tervishoiu kogukulude arvestamise süsteemi üheks eesmärgiks on rahvusvaheliselt võrreldavate andmete produtseerimine, avaldame siinjuures võrdluseks mõnede riikide tervishoiu kogukulude osatähtsuse vastavate riikide sisemajanduse koguproduktist aastatel 1998-2000. Andmed pärinevad Maailma Terviseorganisatsiooni andmebaasist.

	1998	1999	2000
Austria	8,0	8,1	8,0
Belgia	8,5	8,7	8,7
Bulgaaria	4,0	4,1	3,9
Eesti	5,9	6,5	5,9
Hispaania	7,6	7,7	7,7
Inglismaa	6,8	7,1	7,3
Island	6,8	6,8	6,7
Itaalia	7,7	7,8	8,1
Jugoslaavia	5,6	5,6	5,6
Kanada	9,1	9,2	9,1
Kasahstan	5,1	4,2	3,7
Kreeka	8,7	8,7	8,3
Leedu	6,3	6,1	6,0
Luksemburg	5,8	6,0	5,8

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Läti	6,6	6,4	6,0
Madalmaad	8,1	8,2	8,1
Malta	8,4	8,4	8,8
Moldaavia	4,7	3,4	3,5
Norra	8,6	8,8	7,8
Poola	6,4	6,2	6,0
Portugal	8,3	8,4	8,2
Prantsusmaa	9,3	9,4	9,5
Rootsi	7,9	8,6	8,4
Rumeenia	3,5	3,3	2,9
Saksamaa	10,6	10,7	10,6
Soome	6,9	6,9	6,6
Taani	8,4	8,5	8,3
Tadžikistan	2,5	2,8	2,5
Türgi	4,8	4,9	5,0
Ukraina	5,1	4,3	4,1
USA	12,9	13,0	13,0
Usbekistan	3,9	3,9	3,7
Vene Föderatsioon	5,9	5,6	5,3

Nagu tabelist näeme, on tervishoiu kogukulude osatähtsus SKP-st kõige kõrgem USA-l (13%) ja Saksamaal (10,6%). Madalaimad näitajad sellel alal on Tadžikistanil (2,5%) ja Rumeenial (2,9%). Tabelis toodud andmete järgi oli 2000. aastal tervishoiu kogukulude osatähtsuse keskmine protsent 6,8 (aritmeetiline), Eesti näitajad jäävad sellest veidi allapoole.

Tervishoiu kogukulude arvestamisega OECD metoodika alusel on ministeeriumis tegeletud alates 2000. aastast, mil tehti arvestus 1999. aasta andmete baasil.

Toome siin ära tähtsamad tervishoiu kogukulude raames arvestatud näitajad aastatel 1999-2001 (miljonites kroonides) finantseerimise allikate lõikes:

	1999	2000	2001	2001/1999 %
tervishoiu kogukulud	4 949,8	5 145,5	5 353,8	108,2
tervishoiu jooksvad kulud	4 840,3	5 035,5	5 283,5	109,2
üldvalitsuse tervishoiukulud (HF.1)	3 803,4	3 932,6	4 165,7	109,5
keskvalitsuse tervishoiukulud (HF.1.1.1)	431,1	431,2	438,5	101,7
kohalike omavalitsuste tervishoiukulud (HF.1.1.3)	106,7	105,3	140,0	131,2
sotsiaalkindlustusfondide tervishoiukulud (HF.1.2)	3 265,6	3 396,1	3 587,2	109,8
erasektori tervishoiukulud (HF.2)	971,4	1 196,7	1 188,1	122,3
erakindlustus (HF.2.2)	40,0	49,1	57,1	142,8
leibkondade tervishoiukulud (HF.2.3)	693,0	1 015,5	1 005,9	145,2
korporatsioonid, tööandjad (HF.2.5)	238,4	132,1	125,1	52,5
välismaailm (välisabi, välislaen) (HF.3)	175,0	16,2	-	-

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Tabelist nähtub, et tervishoiu kogukulud on kolme aasta jooksul kasvanud 404 miljoni krooni e 8,2% võrra. Kahest põhilisest finantseerimise allikast on kiiremini kasvanud erasektori tervishoiukulud (kasv 216,7 miljonit krooni e 22,3%). Erasektori kulude kasv toimus leibkondade (kasv 312,9 miljonit krooni e 45,2%) ja erakindlustuse (kasv 17,1 miljonit krooni e 42,8%) kulutuste kasvu arvel. Korporatsioonide kulutuste vähenemine oli tinglik, sest see toimus põhiliselt seoses meetodiliste täpsustustega. Osa asutuste omatulu arvel tehtud kulutusi, mis 1999. aastal näidati korporatsioonide all, leiab nüüd kajastamist riigieelarves ja näidatakse seega üldvalitsuse all.

Üldvalitsuse kulutused tervishoiule kasvasid aga 362,3 miljoni krooni e 9,5% võrra. Siinjuures kõige kiiremini kasvasid kohalike omavalitsuste kulutused tervishoiule (kasv 33,3 miljonit krooni e 31,2%). 2001. aastal on välismaailma kulutused kajastatud tervishoiuga seonduvate funktsioonide all (vt tabel 3).

Tähtsamad tervishoiu kogukulude raames arvestatud näitajad aastatel 1999-2001 (miljonites kroonides) tervishoiu funktsioonide lõikes:

	1999	2000	2001	2001/1999 %
raviteenused (HC.1)	3 112,0	3 003,8	2 833,1	91,0
taastusravi (HC.2)	59,4	58,7	69,6	117,2
pikaajaline hooldusravi (HC.3)	0,3	0,3	44,7	149 korda
tervishoiu tugiteenused (HC.4)	139,6	367,9	487,8	349,4
ambulatoorsete patsientide meditsiinitooted (HC.5)	1 045,7	1 282,5	1 470,2	140,6
preventsioon ja elanikkonna tervishoid (HC.6)	273,4	90,9	95,2	34,8
tervishoiu administreerimine ja ravikindlustus (HC.7)	209,9	231,4	282,9	134,8
kapitalikulu (HC.R.1)	109,5	110,0	70,3	64,2

Võrreldes 1999. aastaga on 2001. aastal suurenenud kõige kiiremini pikaajaline hooldusravi (kasv 44,4 miljonit krooni e 149 korda). Kasv oli siiski tinglik, sest 2001. aastal on pikaajaline hooldusravi eraldi välja toodud, kuid eelnevatel aastatel käsitleti seda pikaajalise haiglaravi sees. Kiiremini on kasvanud samuti tervishoiu tugiteenused (kasv 348,2 miljonit krooni e 3,5 korda). Ka siin on kasv teatud määral tinglik, sest 1999. aastal ei olnud Haigekassa tervishoiu tugiteenused (kliinilised ja laboratoorsed uuringud) eraldi välja toodud ja kajastusid raviteenuste all.

Kiiresti on kasvanud ravimikäive (kasv 424,5 miljonit krooni e 40,6%) ja seda eriti soodusravimite ning tsentraalselt ostetud ravimite kasvu arvel (kasv 296,1 miljonit krooni e 80,9%). Vähenenud (178,2 miljonit krooni e 65,2%) on funktsioon preventsioon ja elanikkonna tervishoid, kuid see on toimunud põhiliselt välismaailma all kajastatud välisabi projektide ja -laenu vähenemise arvel. 1999. aastal kajastati preventsiooni ja elanikkonna tervishoiu all välisabi ja -laenu summas 175 miljonit krooni (s.h Maailmapanga laen 171,5 miljonit krooni). 2001. aastal on aga välisabi projektid teiselaadsed ja need on kajastatud tervishoiuga seotud funktsioonide all.

Eesti Vabariigi tervishoiu kogukulud 2001. aastal

Kapitalikulude vähenemise põhjuseks oli see, et 1999. aasta investeeringud kajastasid Tartu Ülikooli Biomeedikumi ehitamise kulu (45 miljonit krooni) ja 2000. aasta andmed kiirabiautode ostu (6 miljonit krooni).

Tähtsamad tervishoiu kogukulude raames arvestatud näitajad aastatel 1999-2001 (miljonites kroonides) tervishoiu teenuste pakkujate lõikes:

	1999	2000	2001	2001/1999 %
haiglad (HP.1)	1 754,4	1 861,3	1 585,5	90,4
ambulatoorse ravi pakkujad (HP.3)	1 559,5	1 570,8	1 857,2	119,1
jaemüük ja teised meditsiinitorodete pakkujad (HP.4)	1 045,7	1 282,4	1 470,1	140,6
apteegid (HP.4.1)	962	1 148,0	1 343,9	139,7
rahvatervise programmide korraldus ja administreerimine (HP.5)	95,3	89,6	87,8	92,1
üldine tervishoiu administreerimine ja kindlustus (HP.6)	209,9	231,4	282,9	134,8
kõik muud tegevusharud (HP.7)	0,5	-	-	-
välismaailm (HP.9)	175,0	-	-	-

Tervishoiu teenuste pakkujate lõikes on kõige kiirem kulutuste kasv toimunud jaemüügi ja teiste meditsiinitorodete pakkujate all (kasv 424,4 miljonit krooni e 40,6%). See pakkuja vastab funktsioonile HC.5 ja näitab seega ravimikäibe kasvu. Lisaks soodusravimite ja tsentraalselt ostetud ravimikäibe kiirele kasvule oli kulutuste tõus tingitud ka ravimihindade üldisest tõusust ning lisaks sellele lisandus 2001. aasta algusest ravimetele 5%-line käibemaks.

Kui ambulatoorsete pakkujate kulutused on kasvanud kolme aastaga 297,7 miljoni krooni e 19,1% võrra, siis haiglate kulutused on samas vähenenud 168,9 miljoni krooni e 9,6% võrra. Siin võib tõdeda, nagu ka eelpool mainitud, et raviasutused on suutnud enam osutada raviteenuseid ambulatoorselt, inimesi mitmepäevasele haiglasse viibimisele võtmata ning ühtlasi pöörates suuremat tähelepanu ambulatoorse e haiglavälise kirurgia arendamisele.

2000. ja 2001. aastal on välismaailma kulutused kajastatud tervishoiuga seonduvate funktsioonide all seoses metoodika täpsustumisega kulude grupeerimise alal funktsioonide lõikes ja need ei peegeldu tervishoiu kogukulude üldsummas.

TERVISHOIU JOOKSVAD KULUD TEENUSTE PAKKIJATE
JA FINANTSEERIMISE ALLIKATE LÖIKES 2001. aastal (tuhat krooni)

Tabel 1 (lk 28)

TEENUSTE PAKKIJAD/FINANTSEERIMISE ALLIKAD	Pakkujate koodid	Tervishoiu jooksvad kulud kokku	HF.1	HF.1.1	HF.1.1.1	HF.1.1.3	HF.1.2	HF.2	HF.2.2	HF.2.3	HF.2.5	HF.3
			ÜLDVALITSUS	Üldvalitsus, v.a sotsiaalkindlustus	Keskvalitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid (haigekassa)	ERASEKTOR	Erakindlustus (v.a sotsiaalkindlustus)	Leibkonnad	Korporatsioonid (muu kui tervisekindlustus)	VÄLISMAAILM
HAIGLAD	HP.1	1585460	1530990	136283	86847	49436	1394707	54470		54470		
AMBULATOORSE RAVI PAKKIJAD	HP.3	1857169	1556914	174944	148201	26743	1381970	300255		294073	6182	0
Hambaravikeskused	HP.3.2	477320	225643	485	485		225158	251677		251677		
Muud ravikeskused	HP.3.3	16416	16416				16416	0				
Ambulatoorse ravi keskused	HP.3.4	830311	819114	29183	4857	24326	789931	11197		11197		
Meditsiini- ja diagnostika laboratooriumid	HP.3.5	367310	329928	1593	1593		328335	37382		31200	6182	
Koduraviteenuste pakkujad	HP.3.6	16617	16617	300	300		16317	0				
Muud ambulatoorse ravi pakkujad	HP.3.9	149196	149196	143383	140966	2417	5813	0				
JAEMÜÜK JA TEISED MEDITSIINITOODETE PAKKIJAD	HP.4.	1470160	732045	56920	53343	3577	675125	738116		619198	118918	0
Apteegid	HP.4.1	1343902	686093	23961	20384	3577	662132	657808		538891	118918	
Muud ravimite ja med.kaupade pakkujad	HP.4.2-4.9	126259	45952	32959	32959		12993	80307		80307		
RAHVATERVISE PROGRAMMIDE KORRALDUS JA ADMINISTREERIMINE	HP.5	87802	87802	30217	30217		57585	0				
ÜLDINE TERVISHOIU ADMINISTREERIMINE JA KINDLUSTUS	HP.6	282884	187661	109872	76525	33347	77789	95223	57134	38089	0	0
Tervishoiu administreerimine valitsuse tasandil	HP.6.1	109872	109872	109872	76525	33347		0				
Sotsiaalkindlustusfondid	HP.6.2	77789	77789				77789	0				
Erakindlustus	HP.6.4	95223						95223	57134	38089		
KOKKU		5283475	4095411	508235	395132	113103	3587176	1188064	57134	1005830	125100	0

TERVISHOIU JOOKSVAD KULUD FUNKTSIOONIDE
JA TEENUSTE PAKKIJATE LÕIKES 2001.aastal (tuhat krooni)

Tabel 2 (lk 29)

FUNKTSIOONID/TEENUSTE PAKKUJAD	Funktsioonide koodid	KOKKU	HP.1	HP.3	HP.3.2	HP.3.3	HP.3.4	HP.3.5	HP.3.6	HP.3.9	HP.4.	HP.4.1	HP.4.2-4.9	HP.5	HP.6	HP.6.1	HP.6.2	HP.6.4
			HAIGLAD	AMBULATOORSE RAVI PAKKUJAD	Hambaravikeskused	Muud ravikeskused	Ambulatoorse ravi keskused	Meditsiini- ja diagnostika laboratooriumid	Koduraviteenuste pakkujad	Muud ambulatoorse ravi pakkujad	JAEMÜÜK JA TEISED MEDITSINITOODETE PAKKUJAD	Apteegid	Muud ravimite ja med.kaupade pakkujad	RAHVATERVISE PROGRAMMIDE KORRALDUS JA ADMINISTREERIMINE	ÜLDINE TERVISHOIU ADMINISTREERIMINE JA KINDLUSTUS	Tervishoiu administreerimine valituse tasandil	Sotsiaalkindlustusfondid	Erakindlustus
RAVITEENUSED	HC.1	2833117	1488495	1344623	477320		830311	21296	15696									
Hospitaliseeritud patsientide ravi	HC.1.1	1468209	1468209															
Päevapatsientide ravi	HC.1.2	20286	20286															
Ambulatoorne ravi	HC.1.3	1328927		1328927	477320		830311	21296										
<i>Põhilised meditsiini- ja diagnostikateenused</i>	HC.1.3.1	633520		633520			633520											
<i>Ambulatoorsete patsientide hambaravi</i>	HC.1.3.2	477320		477320	477320													
<i>Kõik muud erialased tervishoiuteenused</i>	HC.1.3.3	196791		196791			196791											
<i>Kõik muu ambulatoorsete patsientide ravi</i>	HC.1.3.9	21296		21296				21296										
Kodune ravi	HC.1.4	15696		15696					15696									
TAASTUSRAVI	HC.2	69618	53202	16416		16416												
Hospitaliseeritud patsientide taastusravi	HC.2.1	53202	53202															
Ambulatoorsete patsientide taastusravi	HC.2.3	16416		16416		16416												
PIKAAJALINE HOOLDUSRAVI	HC.3	44684	43763	921					921									
Hospitaliseeritud patsientide pikaajaline hooldusravi	HC.3.1	43763	43763															
Pikaajaline koduhooldusravi	HC.3.3	921		921					921									
TERVISHOIU TUGITEENUSED	HC.4	487831		487831				338843		148988								
Kliinilised laboratoorsed uuringud	HC.4.1	149478		149478				149478										
Radioloogilised uuringud	HC.4.2	189366		189366				189366										
Patsiendi transport ja päästetegevus	HC.4.3	144300		144300						144300								
Kõik muud tugiteenused	HC.4.9	4688		4688						4688								
MEDITSINITOODETE AMBULATOORSETELE PATSIENTIDELE	HC.5	1470160									1470160	1343902	126259					
Ravimid ja muud meditsiinilised mittekestvuskaubad	HC.5.1	1333759									1333759	1325912	7847					
<i>Retseptiravimid</i>	HC.5.1.1	994331									994331	994331						
<i>Käsimüügiravimid</i>	HC.5.1.2	326424									326424	326424						
<i>Muud meditsiinilised mittekestvuskaubad</i>	HC.5.1.3	13003									13003	5156	7847					
Terapeutilised seadmed ja muud meditsiinilised kestvuskaubad	HC.5.2	136402									136402	17990	118412					
<i>Prillid ja muud nägemistarbed</i>	HC.5.2.1	74319									74319		74319					
<i>Ortopeedilised ja muud abivahendid</i>	HC.5.2.2	36855									36855		36855					
<i>Kuulmisaparaadid</i>	HC.5.2.3	23									23		23					
<i>Meditsiinilis-tehnilised seadmed, sh ratastoolid</i>	HC.5.2.4	16									16		16					
<i>Kõik muud meditsiinilised kestvuskaubad</i>	HC.5.2.9	25189									25189	17990	7200					
ISIKU TERVISHOIUTEENUSED JA KAUBAD KOKKU	HC.1-HC.5	4905411	1585460	1849791	477320	16416	830311	360139	16617	148988	1470160	1343902	126259					
PREVENTSIOON JA ELANIKKONNA TERVISHOID	HC.6	95180		7378				7170		208				87802				
TERVISHOIU ADMINISTREERIMINE JA RAVIKINDLUSTUS	HC.7	282884		0											282884	109872	77789	95223
KOLLEKTIIVSED TERVISHOIUTEENUSED	HC.6-HC.7	378064	0	7378	0			7170		208				87802	282884	109872	77789	95223
TERVISHOIU JOOKSVAD KULUD KOKKU	HC.1-HC.7	5283475	1585460	1857169	477320	16416	830311	367310	16617	149196	1470160	1343902	126259	87802	282884	109872	77789	95223

TERVISHOIU JOOKSVAD JA KOGUKULUD FUNKTSIOONIDE
JA FINANTSEERIMISE ALLIKATE LÕIKES 2001. aastal (tuh.krooni)

Tabel 3 (30)

FUNKTSIOONID/FINANTSEERIMISE ALLIKAD	Funktsioonide koodid	KOKKU	HF.1	HF.1.1	HF.1.1.1	Hf.1.1.3	HF.1.2	HF.2	HF.2.2	HF.2.3	HF.2.5	HF.3
			ÜLDVALITSUS	Üldvalitsus,va sotsiaalkindlustusfondid	Keskvalitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid (haigekassa)	ERASEKTOR	Erakindlustus (v.a sotsiaalkindlustus)	Leibkonnad	Korporatsioonid (muu kui tervisekindlustus)	VÄLISMAAILM
RAVITEENUSED, TAASTUSRAVI	HC.1;HC.2	2902736	2564096	165951	92189	73762	2398145	338640		338640		
PIKAAJALINE HOOLDUSRAVI	HC.3	44684	44684	300	300		44384					
TERVISHOIU TUGITEENUSED	HC.4	487831	477928	143780	141363	2417	334148	9903		9903		
MEDITSIINITOOTED AMBULATOORSETELE PATSIENTIDELE	HC.5	1470160	732045	56920	53343	3577	675125	738116		619198	118918	
Ravimid ja muud meditsiinilised mittekestvuskaubad	HC.5.1	1333759	693940	24200	20623	3577	669740	639818		520901	118918	
Terapeutilised seadmed ja muud meditsiinilised kestvuskaubad	HC.5.2	136402	38105	32720	32720		5385	98297		98297		
ISIKU TERVISHOIUTEENUSED JA KAUBAD KOKKU	HC.1.-HC.5	4905411	3818752	366950	287194	79756	3451802	1086659		967741	118918	0
PREVENTSIOON JA ELANIKKONNA TERVISHOID	HC.6	95180	88998	31413	31413		57585	6182			6182	
TERVISHOIU ADMINISTREERIMINE JA RAVIKINDLUSTUS	HC.7	282884	187661	109872	76525	33347	77789	95223	57134	38089		
Tervishoiusüsteemi haldamine üldvalitsuse tasandil	HC.7.1	187661	187661	109872	76525	33347	77789					
Erakindlustus	HC.7.2	95223						95223	57134	38089		
KOLLEKTIIVSED TERVISHOIUTEENUSED	HC.6-HC.7	378064	276659	141285	107938	33347	135374	101405	57134	38089	6182	
TERVISHOIU JOOKSVAD KULUD KOKKU	HC.1-HC.7	5283475	4095411	508235	395132	113103	3587176	1188064	57134	1005830	125100	0
KAPITALIKULU	HC.R.1	70351	70351	70351	43415	26936						
TERVISHOIU KOGUKULUD KOKKU		5353825	4165761	578585	438547	140038	3587176	1188064	57134	1005830	125100	0
Tervishoiuga seotud funktsioonid (memorandum)												
Tervishoiupersonali õpetamine ja koolitus	HC.R.2	166	166	166	166							
Tervishoiualane uurimis- ja arendustöö	HC.R.3	25123	18190	18190	18190							6933
Toidu, hügieeni, ja joogivee kontroll	HC.R.4	48453	37292	37292	37292			11161			11161	
Keskonnatervis	HC.R.5	140	140	140	140			0				
Mitterahalised hüvitised, mis on mõeldud haiguse või puudega toimetulekuks	HC.R.6	7050	7050	7050	7050							
Tervishoiuga seotud rahaliste hüvitiste süsteemi administreerimine ja hüvitiste maksmine	HC.R.7	778614	778614	32254	32254		746360					
Tervishoiuga seotud funktsioonid kokku		859546	841453	95093	95093		746360	11161			11161	6933
KÕIK KOKKU		6213371	5007214	673678	533640	140038	4333536	1199224	57134	1005830	136260	6933